

प्यते Bñāg. P. 5, 20, 36. — 2) *stehen machen, anhalten*: रथम् MBh. 3, 2819. ein fliehendes Heer 7, 8922 (द्रवमाणौ mit der ed. Bomb. zu lesen). *stehen* —, *nicht weitergehen* —, *zurücklassen, nicht mit sich nehmen*: ein Heer MBh. 1, 2875. 3, 687. Hariv. 6667. R. 2, 90, 1. 3 (99, 1. 6 Gorr.). Ragu. 13, 66 (mit पश्चात्). तामवस्थाप्य ययौ सोमप्रभा ततः Kāthās. 31, 51. 32, 24. 39, 92. 45, 66. तं च ऋक्षमवस्थाप्य राजानमगादत्तिकं पितुः 11, 62. Vikr. 35, 3. — 3) *hinstellen*: वेद्यते Liṭṭi. 3, 10, 7. Āc. Grh. 1, 11, 2. Pār. Grh. 2, 2. Kauç. 55. Wēber, Kṛṣṇaś. 284. H. 202. Schol. *hinlegen, thun in, auf* R. 2, 111, 15 (उपस्थाप्य ed. Bomb.). भिन्नापात्रं नागदत्तके Hir. 27, 12. वापुं नाभ्यां कोष्ठेषु Bñāg. P. 4, 23, 14. मनसि पूरुषम् 8, 22. नित्ये मरुत्यात्मानम् *eingehen lassen in* MBh. 3, 12502. — 4) *einsetzen, errichten*: दैराग्यम् Mālav. 69, 17. — 5) *fest machen, Festigkeit verleihen*: तदवस्थाप्यतां बुद्धिरसं विवक्षया R. 5, 33, 36. so v. a. *ermuntern, trösten*: मदनपराधीनं जनम् Bālar. 120, 8. — 6) *begründen* (eino Behauptung) Comm. zu Nāḷas. 4, 2, 49. — Vgl. अवस्थापन in den Nachtragen.

— अव्यव nach Jmd herabsteigen Çat. Br. 5, 4, 3, 22. fg.

— अव्यव, partic. °स्थित *widerstehend*, mit acc.: अस्त्रं मुकुः परिवर्तमानम् Bñāg. P. 5, 24, 3.

— पर्यव med. 1) *sich befestigen, — kräftigen*: प्रसन्नचेतसो ह्याशु बुद्धिः पर्यवतिष्ठते Bñāg. 2, 65. — 2) *erfüllen, durchdringen*; mit acc. MBh. 12, 9129. — partic. °स्थित 1) *stehend, postirt*: रथापे MBh. 8, 4354. *enthalten in* (loc.) Hariv. 10799. fg. — 2) *begriffen in, obliegend, hingegeben*; mit loc.: पौरुषे MBh. 1, 4029. 4, 1528. सौहृदे (so ed. Bomb.) 15, 895. कारुण्ये R. 7, 88, 10. — 3) *wohlgemuth, guter Dinge* MBh. 6, 2366. R. 2, 31, 14. 6, 75, 56. fg. 7, 99, 15. Vishṇu MBh. 13, 7048. °चेतना Hariv. 10089. — Vgl. पर्यवस्था fg. — caus. *ermuntern* MBh. 4, 2026. पर्यवस्थापयत्मानं मा विषादे मनः कथाः 8, 251. 3070. 12, 6521. R. 6, 21, 29. 95, 42.

— प्रत्यव med. 1) *wiederkehren, sich wieder einstellen* Bñāg. P. 3, 27, 20 (mit unnützem पुनर्). — 2) *dagegen aufstehen, einwenden, eine Einwendung erheben* Verz. d. Oxf. H. 248, a, 20. 249, a, 25. 250, b, 19. 251, a, 5. Comm. zu Kap. 1, 34. 43. zu Nāḷas. 5, 1, 2. 14. — 3) *wiedererlangen*: प्रत्यवास्थित चोर्जितम् Bhaṭṭ. 15, 33. — partic. °स्थित *in einem best. Zustande* (instr.) *sich befindend*: धैर्येण MBh. 1, 7702. — Vgl. प्रत्यवस्था fg. — caus. *in die ursprüngliche Lage bringen*: °स्थापयत्प्रात्मानम् *kommt wieder zu sich* Vikr. 8, 1.

— व्यव med. 1) *sich trennen, — abtheilen*: संयोगात् Çāṅkh. Çr. 1, 1, 5. 3, 8. — 2) *stehen bleiben, Halt machen*: व्यवतिष्ठत सा सेना R. 2, 83, 21. *bleiben, verweilen*: व्यवतिष्ठत नैकस्मिन्देशे 4, 1, 4. राजसानां मरुक्षेपु न कश्चिद्यवतिष्ठत 6, 70, 48. तत्त्वज्ञानं (उदकं) तरति न व्यवतिष्ठते Kull. zu M. 2, 99. — 3) *sich rüsten zu* (dat.): युद्धाय R. 4, 9, 74. — 4) *Stand halten* so v. a. *logisch haltbar sein, sich bewähren*: सत्त्वं तणिकावपत एव व्यवस्थाप्यति (act.!) Sarvadarçanas. 12, 14. न क्वचिदपि पक्षे व्यवतिष्ठते 15, 4. MBh. 12, 2968. — 5) *dastehen, — erscheinen als* (nom.): सान्निमात्रः Nir. 14, 10. नटवत् Sāṃkhjak. 42. — 6) partic. °स्थित a) *geordnet stehend* Bhāg. 1, 20. — b) *stehend*: द्वाभ्यामधर्मः पादाभ्या त्रिभिर्धर्मो व्यवस्थितः Hariv. 11310. eine Stelle einnehmend, postirt, stehend

VII. Theil.

—, *befindlich auf, bei u. s. w.*: रथमध्ये MBh. 5, 7129. मातृमध्ये R. Gorr. 2, 38, 38. अद्वारे Spr. (II) 5263. नदीतीरे Brahma-P. in LA. (III) 52, 18. Varāh. Brh. S. 86, 29. दिशि यस्यां शकुनः 35. अश्म° 61. अयतः Bñāg. P. 3, 19, 7. अये er stellte sich Pañkāt. 57, 9. 229, 21. वटतले 9, 23. वयमेव नृपतिव्यवस्थिता मध्यस्थाः *auf Seiten des Fürsten stehend* Dhūrtas. 92. 4. पारमहंस्य आश्रमे *befindlich in* Bñāg. P. 2, 4, 13. वृत्तवाक्ये Varāh. Brh. S. 104, 58. रश्मिशतमूर्धमेव व्यवस्थितम् Maitrāj. 6, 30 = Jāṅ. 3, 168. Mārk. P. 34, 25. परं ज्योतिस्त्वमपारे Kumāras. 2, 58. अयोभागव्यवस्थितं किंचित्पुरम् *gelegen* Pañkāt. 76, 23. किं ते हृदि व्यवस्थितम् MBh. 13, 2715. *enthalten in*: तस्यां (ज्ञात्यां) सर्वे शब्दा व्यवस्थिताः Sarvadarçanas. 144, 7. von einem Worte so v. a. *in der Bedeutung von* (loc.) *stehend*. — *gebraucht werdend* Verz. d. Oxf. H. 167, b, 14. — c) *gewartet*. — *verweilt habend* MBh. 5, 7050. — d) *beruhend auf* (loc.), *abhängig von*: विद्यासु लोकः Kām. Nitis. 2, 6. निष्पत्तिः कर्मणो दैवे पौरुषे च Spr. (II) 1003. 2981. 3283. Mālatīm. 70, 7. तत्रियस्योरसि तत्र पृष्ठे व्रक्ष Z. d. d. m. G. 27, 89. — e) *entschlossen zu* (loc.): रणे MBh. 5, 7124. 7145. युद्धे R. 4, 24, 1. — f) *beharrend in, haltend an*: मरुर्पयति पथि R. 2, 60, 22. 5, 14, 67. व्रक्षचर्ये Spr. (II) 4948. सत्पथर्मे Jāṅ. 2, 110. MBh. 5, 5431. वचने R. 2, 23, 42. मन्निदेशे 95, 16 (104, 16 Gorr.). गुरुवाक्ये 3, 31, 35. मित्रभावे Varāh. Brh. 9, 39. अस्त्रेष्वेव so v. a. *sich nur um die Waffen kümmernd* MBh. 3, 12052. auch in comp. mit der Ergänzung: तत्रधर्म° R. 3, 57, 14. 5, 31, 17. देशकाल° so v. a. (contractlich) *gebunden in Bezug auf Ort und Zeit* M. 8, 156. — g) *feststehend, festgesetzt*: इति धर्मो व्यवस्थितः M. 3, 265. 9, 117. 120. 179. 10, 68. Spr. (II) 3683. तच्च मे सुव्यवस्थितम् R. 5, 14, 60. सुव्यवस्थितमन्न adj. 81, 5. इति मे । वचनीयमिदं व्यवस्थितम् so v. a. *sicher bevorstehend* Kumāras. 4, 21. लग्नं पणमासात्ते व्यवस्थितम् Kāthās. 32, 10. Çāṅk. zu Brh. Ār. Up. S. 143. Mārk. P. 16, 1. 2. Sarvadarçanas. 106, 1. 2. *beständig, nicht wechselnd* Suçr. 1, 73, 21. 147, 3. अव्यवस्थितचित्त *unbeständig* Spr. (II) 1988. °विषयाः तत्रधर्माः *genau bestimmt, limitirt* Uttarar. 101, 13 (133, 8). व्यवस्थितः पृथिव्या मन्थः so v. a. *ausschliesslich eigen* Kan. 2, 2, 2. विकल्प, विभाषा *genau bestimmt für jeden einzelnen Fall* (Gegens. ऐच्छिका) Dāḍh. 109, 9. Schol. zu Kāṭj. Çr. 173, 8. 252, 4. 700, 14. zu AV. Prāt. 4, 27. Kull. zu M. 4, 47. Schol. zu P. 3, 1, 11. 8, 2, 31. Siddh. K. zu 1, 2, 36. 6, 3, 116. Ind. St. 8, 222. — h) *daseiend, vorhanden, sich vorfindend*: इन्द्रियस्येन्द्रियस्यार्थे रामहेषौ Bhāg. 3, 34. मयि नाथे व्यवस्थिते R. 3, 27, 5. स किं — एको व्यवस्थितः पन्थाः 4, 61, 40. जगत्कृतस्मितिं श्रुतिस्मृतिवादाः शतशो व्यवस्थिताः Çāṅk. zu Brh. Ār. Up. S. 277. मोक्षभोग्यनियामकमेदेन व्यवस्थितास्त्रयः पदार्थाः Sarvadarçanas. 46, 1, 2. — i) *dastehend*. — *erscheinend als*: die Ergänzung α) ein nom.: यो ऽसौ चतुर्दशर्षेपु शिशुमारे व्यवस्थितः Verz. d. Oxf. H. 41, a, N. 2. (तम्) नभस्यात्मा व्यवस्थितः Mārk. P. 99, 39. यावान्कश्चिद्यवस्थितः Kām. Nitis. 12, 37. कूर्मत्रयो Mārk. P. 58, 14. ईषद्वासा 87, 2. युगात्ते सर्वभूतानि प्रसन्नव MBh. 13, 942. Hariv. 5052. 7383. R. 2, 40, 49. R. Gorr. 2, 102, 27. 3, 36, 51. 74, 23. 5, 56, 75. 7, 34, 25. मनोर्वशे वीजभूतौ VP. 4, 24, 46. — β) ein absol.: सोमनभ्येत्य प्रकृताः सर्वे R. 2, 41, 10. तां चित्ता व्यवधूय 5, 14, 34. — γ) ein instr.: येन द्वेपेण जीवाद्यर्थो व्यवस्थितः Sarvadarçanas. 31, 15. fg. येन स्वभावेन 22. fg. आत्मना Çāṅk. zu Brh. Ār. Up. S. 139. सर्वत्राधारत्वेन 293. die im